nega čistega dobička, ker bo to podjetje donašalo čisti dobiček šele, ko se uprava uredi.

Ako bo oblastna skupščina ta predlog sprejela, se bo začel proračun takoj po potrditvi ministrstva izvajati. S tem bo mariborska oblast začela svoj poseben delokrog ter bo s svojim lastnim delom pokazala, da ji država lahko odstopi čim širši svoj dosedanji delokrog in davčne vire.

Kdo je zakrivil krivice železničarjev?

Socialni demokrati in liberalci hujskajo železničarje, češ, poslanci Slovenske ljudske stranke so zakrivili razne krivice, ki so se zgodile železniškim delavcem. Posebno naglašajo, da smo mi krivi, da se je znižala plača delavcem na progi in da so se družinam odvzele karte.

Pred celo javnosti tu brez ovinkov povem, **da je znižanje plač ubogim delavcem zakrivila vlada, ki je bila na krmilu od jeseni leta 1926 do 1. februarja leta 1927. In v tej vladi ni bilo ne enega poslanca Slovenske ljudske stranke!** Bili so v tej vladi Radičevi Hrvati ter radikali vseh struj. **Znižanje proračuna za železničarje je sprejela vladna večina brez Slovencev že jeseni leta 1926.** Če kdo tega ne verjame, naj pregleda sejne zapisnike finančnega odbora od oktobra 1926 do februarja 1927. Naši poslanci so tedaj neprestano opozarjali vlado in železniškega ter finančnega ministra na te krivice in vedno glasovali proti znižanju zaslužka delavcem. **Kdor kaj drugega trdi, namenoma laže!** Ko smo bili od 1. februarja do 15. aprila 1927 v vladi, pa finančni minister na noben način ni dovolil, da bi se sklepi finančnega odbora od jeseni leta 1926 kaj popravili ali spremenili. Sam minister železnic se tudi ni posebno potegoval za popravo krivic. Edino poslanca Slovenske ljudske stranke P u š e n j a k in S m o d e j sta opozarjala na krivice, ki se godijo železničarjem, a žal, ostala sta sama.

Da se je Sloveniji odtrgalo za železniške delavce toliko milijonov dinarjev, je pa kriv tudi neki visoki uradnik, ki pa sedaj ni več v Sloveniji. On je trdil pri posvetovanjih v ministrstvu za železnice, da ima Slovenija preveč delavcev in da so ti delavci predobro plačani. **Ta gospod je zagrizen pristaš samostojno demokratske stranke.**

Glavni krivci nesreč, ki so letos zadele nižje železničarje, osobito delavce na progi, so Radičevci, ki so v jeseni v vladi in finančnem odboru glasovali za znižanje plačila, ter samostojni demokrati. Tega nihče tajiti ne more.

Kar se tiče odvzetja kart za delavce in familije, pa je jasno za vsakega pametnega moža, da to kak poslanec Slovenske ljudske stranke sploh ni mogel storiti, ker je to samo pravica ministra za železnice. In to je bil tedaj, ko so se karte odvzele, general Milosavljevič. **Da pa se krivica popravi, nismo poslanci naše stranke prej mirovali, da so se morale dati karte vsaj deloma zopet nazaj.** Jaz sam sem se večkrat peljal k ministru in zahteval, da se krivica popravi. In hvala Bogu, deloma so se te dni najhujše krivice že popravile.

Za delavce na progi se je dobilo toliko denarja, da bodo od sedaj naprej delali zopet šest dni v tednu in režijske karte za stalne delavce in njih družine so se vrnile za štiri kratno vožnjo v mesecu in še za tri daljše vožnje v letu.

Te stvari smo dosegli. Ne bomo pa mirovali poprej, dokler se najhujše krivice za delavce ne bodo popravile.

Socialisti ali demokrati znajo samo hujskati in lagati. Da bi bili kedaj le količkaj dosegli za uboge delavce, tega ne morejo pokazati. **Ti hujskači znajo samo podirati hišo, a ne zidati ali popravljati.** Socialisti in demokrati ne bodo pri nas nikdar ali pa vsaj v doglednem času prišli do besede v vladi. Radi tega tudi te stranke (socialisti in liberalci) ne bodo mogle ljudem nič koristiti. **Od samih socialističnih in demokratskih laži in hujskarij pa si železničar in drugi delavec ne bosta mogla kupiti kruha za se in svojo družino!**

Zategadelj svetujem kot star prijatelj našim železničarjem in delavcem: **Ne verjamite hujskarijam in lažem socialistov in demokratov. Stopite na stran Slovenske ljudske stranke, ki bo pošteno branila Vaše pravice.** Ona bo imela tudi moč to storiti, ker bo po volitvah sodelovala v vladi, a za socialistične kričače se še nihče zmenil ne bo.

To so moje odkrite besede!

Franjo Žebot.

Da bomo nasprotnike poznali.

Pa ustrezi demokratom, če moreš!

Naši demokrati so za časa prevrata in pozneje vpili, da smo proti Srbom in protidržavni element. Ko je šla pa SLS v vlado, so pa vpili, da je Slovenijo izdala, ker sedi skupaj s Srbi v vladi. Preje je SDS vedno prav žerjavsko vpila, da SLS za Slovenijo nič ne doseže. Ko pa je SLS bila le dva meseca v vladi, pa je za Slovenijo nekaj dosegla, je isto demokratsko časopisje pisalo, da hoče SLS vse pograbiti za Slovenijo na škodo Beogradu in Srbiji. Zdaj pa naj kdo reče, da so to ljudje, ki bi imeli vsaj malo poštenja v sebi! Naj se kdo potrudi, če more, da jim ustreže. Če bo rekel, da je belo, bodo trdili ono, da je črno. Če bo rekel, da je črno, bodo oni trdili, da je belo. Ker jim na noben način ne moremo ustreči, zato bomo pri prihodnjih volitvah Slovenci tako-le napravili: Demokrati pravijo, naj jim njihovo skrinjico s krogljicami napolnimo. Mi pa tega ne bomo storili, ker se bojimo, da bi jim zopet ne ustregli.

Klerikalni zmaj široko zija!

Demokrati imajo strahe, ker sta se dogovorila Vukičevič in Korošec za skupno vladanje po volitvah. In naenkrat so v svojem strahu zagledali klerikalnega lintverja. Kaj bo treba storiti? Žerjav je hitel na Bled, da bi tam zopet črnil Slovence, kakor jih je do zdaj. Pet dni je čakal, kdaj bi smel opraviti svojo »slovensko« dolžnost, pa je čakal zastonj! Ob enem pa bo menda poročal kralju, kako piše demokratsko časopisje o kraljevih sorodnikih — črnogorskih princih!

Še o črnogorskih princih.

Nasprotniki mislijo, da bodo s to stvarjo zbegali nezavedne in nepoučene ljudi, pa neprestano pišejo o tem. Mi smo stvar že razložili in danes ponovno poročamo: Ta odškodnina je določena, a še niti para ni izplačana, za velikanska premoženja teh princev, katero premoženje je naša država prevzela v svojo last. Ako bi se jim to ne dalo v smislu poravnave, bi pač tožili in iztožili okrog 150 milijonov. Zdaj pa naj kdo reče, ali je bolj pametno dati 42 — ali 150 milijonov? Demokrate samo to jezi, ker niso pri stvari nič zaslužili, kakor so se že preje marsikdaj pokazali kot mojstre.

Prava beseda!

»Kmetijski list« piše tako: »Če slovenski kmet in delavec dajeta svoj glas Slovenski ljudske stranki, ker mislita, da jima njena politika največ koristi in njune gospodarske in kulturne interese najbolje zastopa — nič za to! Nikdo nima niti najmanjše pravice, radi tega jih ceniti drugače kakor vsakega drugega izmed nas.« — Mi k temu dostavljamo le, da slovenski kmet res tako misli in tudi ve, da ima prav. Kmetijci pa bi imeli najbolj prav, da opuste lažnjivo blatenje dela SLS, ker v smislu njihovih lastnih besed nimajo povoda zato.

»Kar je kdo sam, tako sodi o drugih.«

Radič si je o dr. Koroščcu dovolil pripombo, da je pijan tudi takrat, če je trezen, da se mu ne sme dati niti kozarca vina. Štefane, pri teh besedah si pač mislil nase!

»Stebri« radičevščine se podirajo!

Eden glavnih bojenikov za Puclja in Radiča je bil znani Urek iz Posavja. Zdaj pa prihajajo poročila, da je zapustil potapljajočo se barko Radičevo in uskočil v čoln, ki se pa tudi potaplja, k SDS. — Z njim gredo še nekateri radičevci, da bo družba bolj pisana. Je hudo, če ni nikjer izhoda in tavajo neorijentirani iz stranke v stranko. Naš narod na takih zgledih še posebno vidi, da pri nasprotnih voditeljih ni stalne politike, še najmanj za narod, kaj šele za stranko. Zato se samo posmehuje temu skakanju.

Dekret smo objavili, plačajte!

Radičevci so obljubili, da izplačajo 10.000 Din, če kdo dokaže, da se je v naši državi kje verouk preganjal. Ko smo v zadnji številki priobčili dekret z datumom in številkami, smo jih pozvali, da plačajo. A zdaj so tiho kot . . . Hudo je, ko se je dokaz posrečil, pa še celo tako, da je bil ravno radičevec Pucelj tisti, ki je zvanja veroučiteljev na vseh šolah svojega ministrstva ukinil. Če bi postal prosvetni minister, kdo ve, če se ne bi lotil naših ljudskih šol!

Prava beseda socijalistom.

Ko je bil ministrski predsednik Vukičevič v Mariboru, je obiskal tudi železniške delavnice. Tam pa je delavcem, ko so do zdaj sledili socijalističnim hujskačem, povedal, da naj to opuste, ker z bojem proti drugim stanovom, posebno še proti kmetu, katerih je 80% v državi, ne bodo zmagali. Zato naj bodo pametni in se pridružijo skupni stranki celega slovenskega naroda, ki bo v njegovi vladi, in če se bodo res pokazali, da so se spametovali, da se bo vlada ozrla na njihove zahteve ter jih tudi izpolnila. In socijalistični delavci vidijo, da od svojih voditeljev-hujskačev nimajo drugega kot škodo in »špot«, zato se trumoma obračajo od socijalistov.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Pretekli teden je bival Vukičevič, naš ministrski predsednik, v Sloveniji. V soboto se je pripeljal v Ljubljano. Tam se je sestal z našim voditeljem dr. Koroščem. Nato je odpotoval na Bled h kralju. Za njim se je pripeljal na Bled tudi dr. Korošec, ki je bil gost ministrskega predsednika. Od tam je prišel ministrski predsednik tudi v Maribor, kjer so ga sprejeli naš veliki župan in predsednik oblastnega odbora z odborniki. Na potu domov se je ustavil tudi v Celju, kjer so ga pozdravili njegovi prijatelji in zastopniki SLS. — To je bila njegova pot. Njegovo delo pa je bilo, da prizna Slovencem njihovo državotvornost, da jim da zagotovilo popolne enakopravnosti v državi, zato je rekel, da Slovenija ne sme biti več kot pastorka, da tudi javnopove, da bo slovenski narod po SLS zastopan tudi pri vodstvu države, torej v vladi. — Pomen tega dejstva se more spoznati iz tega, da so vsi časopisi v državi že celi teden polni samo debate o tej stvari. Da, celo izven države vidijo v tem, da se je dr. Koroščcu posrečilo privesti beograjske kroge na pot prave državne politike. — Korist Slovenije od tega pa se najlažje spozna iz dejstva, da se demokrati kot gadje zaletavajo z intrigami in lažmi na levo in desno in da je Radič tudi začel: »Še nam kaj takega, kar dajete Sloveniji!«

Radič govori — govori! Radič je prišel na Bled. Časnikarjem je že naprej razložil, kaj bo vse kralju povedal. Pri kralju je bil poldrugo uro, pa je prišel minister dvora ter sporočil, da ima kralju nekaj nujnega poročati. In Radič je odšel ter bil dobre volje. Takrat bi človek ne bil rad kralj, kadar bi moral Radiča poslušati. — Njegova politika je zašla na napačno pot, nihče mu več ne verjame, nihče ga ne vpošteva, samo neuvidevni hrvatski kmetje, pa nekaj zaslepljenih Slovencev še tava z njim vred v nejasni politiki.

Radikali med seboj. Zelo velike važnosti za bodočo državno politiko je razmerje v radikalni stranki. Dejstvo je, da se te razmere čistijo, da glavni odbor, ki je bil v rokah pašičevcev, ne upa proti Vukičeviču javno nastopiti, nasprotno pa Vukičevič želi, da se glavni odbor odloči za njegovo vlado. Aca Stanojevič, podpredsednik radikalne stranke — presednika po Pašiču nimajo — ima že dogovor z Vukičevičem zaključen.

Radikali in demokrati, ki so zdaj skupaj na vladi, naj bi se po želji Pribičeviča, ki silno intrigira, sprli med seboj, kar pa se ne bo zgodilo, ker bi to bilo bolj na škodo demokratom kot pa radikalom.

— — —

V DRUGIH DRŽAVAH.

Koroški Slovenci dobijo šolsko avtonomijo. Na Koroškem še živi nad 100.000 Slovencev, ki pa niso imeli do sedaj nobene pravice. Še celo v cerkvah so jim hoteli zabranjevati domačo slovensko besedo, šol pa niso imeli. Sedaj

---

bi bil krit proti jeklenkam in sem čakal, kaj bo prinesla najbližja prihodnost. . . . Streli pod menoj so pojemali, le tu in tam je še frcnila kaka krogla. Čul sem rezko povelje:

»Ustavite ogenj! Že ima dosti; saj leži za onim le drevesom na tleh!«

Nisem se še upal prav na plan in na ogled, slišal sem lomastenje po dračju, težko sopenje ter nemško in slovensko govorjenje. Tako malo sem že upal, da gre za žandarsko patruljo, ki je presenetila begunce. Napadalci so sekali vejevje, govorili o nosalih in se prepirali, kdo je pogodil dezerterja na smrt. Preteklo je precej časa, ko se je prikazala iz gozda in izpod hriba procesija mojih rešiteljev. Naprej je stopal orožniški stražmojster, za njim štirje črnovojniški žandarji, ki so nosili na iz vej zvezanih nosalih mrtvega dezerterja, za temi še dva starejša. Od teh zadnjih dveh je rekel eden glasno:

»Jaz vem, da ga nisem, ker sem streljal na povelje le v zrak. Kako bi neki pomeril na človeka, o katerem ne vem, kdo je in kaj je zakrivil. Potipal ga je na smrt stražmojster, ki se je zaklel, da bo razgnal to kunšberško bando.«

Patrulja ni prav nič brskala po razvalinah. Najbrž so žandarji videli pobeg ostalih in jim je padel v past samo oni nesrečnik z vrčem v roki. Stražmojster je imel svoj mrtvi plen in svojo slavo, ki ga še čaka ter je priganjal na tem hitrejši odhod v dolino in vas.

Nisem se štulil za žandarji, ampak lepo prikrito počakal, dokler niso izginili v globini.

Oddahnil sem se na dolgo in zasluženo, ko mi je izginila izpred oči vsa oborožena sila. Za bajni razgled po obsotelskem raju mi ni bilo prav nič več. Toliko se mi je že bil vrnil zdravi razum, da mi je pošepnil: Ta-le doživljaj z dezerterji in žandarji je nekaj več nego jezična materina strojna puška radi moderniziranja ajdove setve. Ako boš zaupal majki, v kaki smrtni nevarnosti si bil radi ajde, ti bo vse odpustila in rajši stradala celo zimo, kakor ti očitala polomijo z ajdovim semenom.

Prizor z nosali in ubitim dezerterjem me tedaj ni niti dirnil tolikanj, ker se mi je še krčila duša pod težo utisov iz bojnih poljan.

Kakor sem zvedel pozneje, so tega nekaj nad 20 let starega vojaškega begunca sodno raztelesili, a niso našli pri njem prav ničesar, po čem bi bili lahko sklepali na njegovo narodnost ter domovino. O kunšberških dezerterjih, tatovih in roparjih ni bilo slišati od tedaj nič več.

— —

Ko sem se poglobil s kunšberškega hriba v dolino, je bilo tamkaj vse polno ljudi in seve pretežna večina radovednih žensk. Babnice so jokale iz strahu, ker so čule streljanje, druge je zopet ganil do solz pogled na za prazen nič ustreljenega mladega človeka, kateremu se je že ogabila morija na fronti in se je skril pred krvjo v zaledje. Le starejši kmetje so odobravali nastop žandarmerije, ker bo sedaj zanaprej mir pred dezerterskimi potepuhi.

Med preplašenimi ter jokajočimi ženščinami sem zapazil našo šiviljo. Lepo mlado dekletce se je kar treslo od strahu in zbrzelo proti meni. Prosila me je goreče milo, naj jo spremim vsaj do Sotle, ker že gre na mrak in ona mora danes v Zelenjake na Hrvatsko. Smilila se mi je reva in prav rad sem stopil tik nje do meje. Da bi jej ne nagnal še več groze, sem bil tiho o lastnem strahu na kunšberškem gradu in sem jo tolažil, da sva sedaj izven vsake nevarnosti. Pot do Sotle je peljala mimo moje tete, ki me je vabila iz radovednosti na kupico vina. Obljubil sem ji kratek poset na povratku. Še pred »Ave Marijo« je bila moja varovanka preko Sotle in jaz sem otepal pri teti zasluženo suho klobaso in si vlival z alkoholom nove korajže. Veliko sva govorila o vojski, dezerterjih in neznancu, ki je moral pod Kunšbergom iz tega sveta. Pri slovesu v noči mi je zapretila stara sorodnica s kazalcem in mi voščila lahko noč z opominom:

»Spekla bi ti bila piščanca, a si jedel le suho klobaso, ker si spremljal mladega dekleta na Hrvaško!«

Nisem nič oporekal, se nič izgovarjal, ker me je obdolžila stara ženica po ajdovem sporu, prestani smrtni nevarnosti še ljubimkanje z mladim in res privlačno lepim dekletcem.

— —

Ajde nismo naželi v jeseni leta 1918 na naših njivah niti zrna ne. Mati mi niso porinili pod nos niti enkrat več, ker sem zamoril z gnojnico ter pepelom kal ajdovega semena. Gotovo jih je bilo strah, da ne bi zašel še v drugič med dezerterje, katerih se je klatilo po obsotelskih krajih vse polno do prevrata.

Moja stara teta me je prosila odpuščanja, ker je bila oni večer prepričana, da sem jo potegnil preko Sotle s čedno Hrvatico, a je bila v resnici tudi njena dobra znanka in obče spoštovana Štajerka!